

شهرنشینی و توسعه: آینده‌های پیش‌رو

گزارش شهرهای جهان ۲۰۱۶

UN HABITAT

پیشگفتار

بان کی مون
دبیر کل
سازمان ملل

Ki Moon Ban

می دهد. این کنفرانس زمانی اتفاق می افتد که جهان تلاش خود را برای اجرای دستور کار ۲۰۳۰ توسعه پایدار آغاز می نماید، که در آن نقش مهمی به شهرها محول شده است. انتظار می رود هیئتات III به مباحثه و توافق بر سر یک دستور کار شهری جدید بپردازد که هدف از آن بهبود کد رسانی شهرها به توسعه پایدار و اطمینان از آن است که شهرها همه شمول، امن، تاب آور و پایدار باشند.

این گزارش جدید شهرهای جهان، برخی از مسائلی را که در دستور کار جدید باید به آن پرداخته شود، ارائه می دهد. من تحلیل و ارزیابی به آن را به مخاطبان وسیعی در جهان توصیه می کنم و تأملی دینفعان را تشویق می کنم که هیئتات III را در راستای تعین جهت مسیر آینده در طراحی و مدیریت شهرها به یک موفقیت تبدیل نمایند، به نحوی که همه ی ساکنین آنها زندگی آبرومندی را تجربه کنند.

پس از کنفرانس ۱۹۹۶ برنامه استادن بشر سازمان ملل (هیئتات) در استانبول، جهان با بسیاری چالش های جدی، شامل افزایش نابرابری، شدت ترسناکی در بسیاری مکان ها و اثرات فزاینده ی تغییرات اقلیمی در همه جا روبرو بوده است. اما در عین حال، پیشرفت های قابل توجهی در پزشکی، امید به زندگی، فن آوری اطلاعات و ارتباطات، حکمرانی و دانش انسانی داشته ایم. در دو سوی مثبت و منفی این داربست توسعه، شهرها عرصه ی اصلی برای اتفاق تحول بوده اند.

همچنان که جهان تحول یافته است، شهرها نیز به تبع آن تغییر نموده اند. امروز، شهرها منزل ۵۴ درصد از جمعیت جهان بوده و تا میانه ی قرن حاضر این عدد به ۶۶ درصد افزایش خواهد یافت. با وجود آنکه شهرها با مشکلات بزرگی از فقر تا آلودگی مواجه هستند، همزمان نیروگاه هایی از رشد اقتصادی و کاتالیست هایی برای فراگیری جمعی و نوآوری به شمار می آیند. با آینده نگری، برنامه ریزی و تأمین بودجه، شهرها می توانند به یافتن راه حل هایی برای جهان کمک نمایند.

کنفرانس امسال سازمان ملل در زمینه ی توسعه ی شهری پایدار- که با عنوان هیئتات III شناخته می شود- در کیتو، اکوادور یک فرصت مهم و به موقع را به دست

خوان کلوس
معاون دبیر کل
مدیر اجرایی برنامه‌ی هیئت‌ات سازمان ملل

می‌تواند تحولات مثبت را حفظ نماید. این گزارش به‌صراحت نشان می‌دهد که مدل شهرنشینی حاضر از بسیاری جنبه‌ها، غیرپایدار است، بسیاری از مردم را در خطر قرار می‌دهد، هزینه‌های غیرضروری ایجاد می‌کند، اثری منفی بر محیط زیست داشته و ماهیتاً نابرابر است. همچنین به‌وضوح این پیام را انتقال می‌دهد که الگوی شهرنشینی باید برای پاسخگویی بهتر به چالش‌های زمان ما و مواجهه با مسائلی همچون نابرابری، تغییرات اقلیمی، رشد غیررسمی، نا امنی و فرم ناپایدار

بسیار شهری، متحول شود. در برنامه‌ی هیئت‌ات که در کنفرانس سکونتگاه‌های انسانی سازمان ملل (هیئت‌ات II) در سال ۱۹۹۶ تصویب شد، در به رسمیت شناختن مسائلی از قبیل حق داشتن مسکن مناسب، توسعه‌ی سکونتگاه‌های انسانی پایدار در جهانی که در حال شهرنشینی است، و مشارکت فزاینده‌ی بخش خصوصی و سازمان‌های غیردولتی در فرآیند توسعه‌ی شهرنشینی، نقش محوری داشت. این دستورکار، نقش مقامات محلی را تحکیم و فرآیند رشد را در جهت تقویت ظرفیت‌های مدیریتی در زمینه‌های مالی و مالیاتی، هدایت نمود. با این وجود، به‌طور کلی اجرا، تأمین بودجه و نظارت، همچنان بعنوان چالش‌های بزرگی باقی مانده‌اند. دستورکار شهری جدید که انتظار می‌رود در کنفرانس هیئت‌ات III تصویب شود، نمی‌تواند نسبت به چنین نقصان‌هایی بی‌تفاوت باشد. این دستورکار باید حسی از اضطراب را در اجرای سیاست‌ها و اقداماتی که دیگر نمی‌تواند به امید برنامه‌ی کار سیاسی یا فرصت‌های خاص واگذاشته شوند، منتقل کند و به‌جای آن دارای دستورکارهای شفاف و معین باشد. دستورکار شهری جدید باید رویکردی به توسعه را فراگیرد که دربرگیرنده‌ی کل شهر بوده، مکانیزم‌های شفاف سرمایه‌گذاری و بودجه و

جهان از زمان برگزاری کنفرانس هیئت‌ات II در استانبول (۱۹۹۶)، به میزان قابل توجهی تغییر کرده است. بیست سال به‌نظر دوره‌ی کوتاهی می‌رسد، اما تفکات، حرفه‌ها، روش‌های تولید و مصرف، ساختار جمعیتی و همچنین شرایط آموزشی و بهداشتی ما به‌شدت دستخوش تغییر شده است. طی این سال‌ها، نحوه‌ی شکل‌گیری شهرها فرم و عملکرد آنها نیز تحول یافته است. بسیاری از این تحولات در جهت بهتر شدن بوده است، اما سایر آنها در جهت بدتر شدن.

رشد شهرهای جهان، از شمال تا جنوب و از شرق تا غرب بر فرهنگ سود اقتصادی کوتاه‌مدت و تولید و مصرف افسارگسیخته‌ای استوار بوده است که پایداری محیط زیست را در خطر قرار می‌دهد. این امر در بسترهای مختلف دارای دلایل متفاوتی است، اما عوامل کلیدی زمینه‌ساز مدل ناپایدار شهری، شامل مواردی از قبیل رشد کنترل‌نشده، خصوصی‌سازی کالای عمومی، کمبود مقررات و سازمان‌ها و شیوه‌های مختلف تن‌پروری جمعی می‌شود. در عین حال شهرنشینی یک نیروی مثبت زمینه‌ساز جهت تحول عمیق اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است.

شهرنشینی و رشد، شانه به شانه‌ی یکدیگر حرکت می‌کنند و هیچکس نمی‌تواند انکار کند که شهرنشینی برای تحول اجتماعی - اقتصادی، تولید ثروت، شکوفایی و توسعه، امری ضروری است. همان‌طور که این گزارش بیان می‌کند، آینده‌ی پیش‌روی شهرها عمدتاً به روشی بستگی دارد که ما از این فرآیند تحول برای «تأمین زمینه، زیربنای پایه و نیروی جنبش برای تحول جهانی»، استفاده کنیم.

تحلیل ارائه‌شده از توسعه‌ی شهری بیست سال گذشته در چاپ اول گزارش شهرهای جهان - یا شواهد مکفی - نشان می‌دهد که راه‌های جدیدی از همکاری و همیاری، برنامه‌ریزی، تأمین بودجه و یادگیری وجود دارد که

گزارش مورد توجه قرار گرفته است. موفقیت دستورکار شهری جدید در رابطه با ارزش‌ها، تعهدات و تلاش‌های جمعی است. این وظیفه‌ی کنفرانس هیئت‌ات ۱۱۱ است که «آینده‌های پیش‌رو» را در شهرهای ما به مسیری پایدار و شکوفا هدایت نماید.

باعث خرسندگی من است که این نخستین ترجمه‌ی گزارش شهرهای جهان به فارسی را به اشتراک می‌گذارم. این امر شاهد واضحی بر علاقه و توجه جمهوری اسلامی ایران به مسائل توسعه‌ی شهرنشینی است. اطمینان دارم که این گزارش غازی را برای ایجاد شراکت‌های مؤثر در آینده‌ی نزدیک بین هیئت‌ات و جمهوری اسلامی ایران است.

شهرهای ایران قادر به هم‌گرایی برای دستیابی به اهداف توسعه‌ی پایدار، در سطحی سیاست‌گذاری‌ها و راهبردهای مناسب و تمام‌علاقه‌ی نظامی صحیح دارند. این گزارش می‌تواند اصول و تحلیل‌های کلی که برای مبحث توسعه‌ی شهری پایدار در کشور مناسب است را ارائه دهد.

مایلم قدردانی خود را از وزارت راه و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های ایران برای حمایت این حرکت و همچنین برای رونمایی نسخه‌ی فارسی گزارش شهرهای جهان در سطح قاره آسیا-اقیانوسیه اعلام دارم. همچنین تشکر ویژه خود را از تلاش‌های ارزشمند بانک شهر ایران، مجمع جهانی شهرهای اسلامی (WAIC) و بنیاد بین‌المللی رهبران شهری به عنوان شرکاء و همکاران نزدیک با هیئت‌ات ملی فرآیند تهیه‌ی این گزارش می‌بذول می‌دارم.

ایزار مؤثر در اجرا و نظارت را تعیین نماید. هیئت‌ات ۱۱۱ و دستورکار شهری جدید باید از باطلات لازم (ضروری) را با دستورکار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار و سایر توافقات بین‌المللی، ایجاد نماید. نیاز به هماهنگی قریب بین این دستورکارها به عنوان راهی برای تکمیل و پیگیری اجرای اهداف هزاره توسعه پایدار، به‌ویژه آنها که در شهر مربوطند، به شکلی شفاف و صریح در این گزارش بیان شده است.

تحقیق، داده، دانش، اجرا و تجربه‌ی برنامه‌ی هیئت‌ات باعث تسهیل تولید این گزارش بسیار آموزنده شده است. فصل‌های مختلف این گزارش در مجموع مسیری را به سوی توسعه‌ی شهری پایدار ارائه می‌دهد که دستورکار جدید توسعه باید آن را مدنظر قرار دهد.

مجموعه‌ای از قوانین که تحولات اساسی در تفکرات راهبردی و سیاست‌گذاری را هدایت می‌کنند، ارائه شده است که باعث می‌شود حقوق بشر، قانون، توسعه‌ی برابر و مشارکت دموکراتیک، سنگرهای مستحکم این دستورکار باشند. این گزارش همچنین درمورد اجزای راهبردی که بر اساس رویکرد سه‌جانبه‌ی هیئت‌ات به توسعه‌ی شهری برنامه‌ریزی شده، توضیح می‌دهد که چهارچوبی برای اقدام تشکیل می‌دهد: یک محیط قانونی و سازمانی توانمندساز، برنامه‌ریزی و طراحی شهری بهبودیافته و توسعه‌ی اقتصادی پویا در سطح ملی.

درنهایت، گزارش با توضیح مهم‌ترین اهرم‌های تحول بنیادین شهرها خاتمه می‌یابد که شامل برنامه‌ریزی بسط شهری، برنامه‌ریزی میان‌افزایی شهری، برنامه‌های تجمیع اراضی، برنامه‌ها و مقررات مسکن و خدمات پایه است. نیاز به اتخاذ یک چهارچوب جهانی نظارت برای ارزیابی چگونگی اجرای این دستورکار توسط کشورها و شهرها و اجزای شهری اهداف توسعه پایدار نیز در این

مقدمه

دکتر عباس آخوندی

وزیر راه و شهرسازی
جمهوری اسلامی ایران

کیفی در شهر و در مسیر اهداف توسعه پایدار با تمرکز بر هویت شهری و «اندیشه ایران شهری» می‌تواند شهرهای ایران را به عنوان یکی از اصلی‌ترین خاستگاه‌های تمدن شهری جهان به جایگاه راستین خویش رهنمون گردد و این تنها از مسیر «اندیشه» و «دانش» متمرکز ممکن است.

ترجمه اسناد مهم و روش‌های نوین توسعه و رویکردهای بین‌المللی و استاندارد نه فقط به عنوان یک معیار برای سنجش معاصر بودن این گفتمان بلکه به دلیل اهمیت تکیه بر بنیاد فکری متعامل و سیال جهان معاصر که شهر را در نسبت با شهرهای دیگر و جهان بیرون می‌بیند، راهبردی و کلیدی است.

امید است با بهره‌گیری از روش‌شناسی این سنجش‌های جهانی در بنیاد «گزارش وضعیت شهری ایران» متکی بر ابعاد شاخص شهرک‌پای شهری به عنوان یکی از شاخص‌های مهم و توانمند توسعه شهر ایران در مسیر تحقق اهداف توسعه پایدار و به طور ویژه هدف دهم در آغاز این نهضت جهانی موفق گردیم.

امید است کشورها با اندیشه و عزم راسخ و برنامه‌های جدی بر محتوا و کاربردی برای ارائه در سومین کنفرانس برنامه اسکان بشر ملل متحد که در اکتبر ۲۰۱۶ در کیتو-اکوادور برگزار می‌گردد، نسبت به تأکید بر رویکردهای نوین در قالب «دستور کار جدید شهری» به طور سازنده، تلاش نمایند و دستاوردهای نوین توسعه شهری را در مقیاسی جهانی محقق سازند.

به عنوان وزیر راه و شهرسازی جمهوری اسلامی ایران، کوشش تمامی دست‌اندرکاران و حامیان این سند علمی ارزشمند را ارج می‌نهم و برای تمامی تلاشگران به آبادانی میهن اسلامی ایران و جامعه جهانی آرزوی موفقیت دارم.

ساختار و سازمان فضایی اجتماعی شهرهای کشور به‌ویژه کلانشهرها با دو چالش بنیادین «تألیت زندگی» و «زیست‌پذیری شهری» از سویی و «حرکت و جابه‌جایی درون و بیرون شهری»، از دیگر سویی، مواجه است. این چالش‌ها خود را در پدیده‌هایی همچون تنزل کیفیت زندگی شهروندان، اتلاف شدید منابع و انرژی، ناخوش‌آیندی مردم حل‌تعل به محیط، تعارض‌های هویتی، آلودگی‌های زیست‌محیطی، ناکارآمدی و بهره‌وری پایین نظام حمل و نقل درون و میان سکونتگاه‌ها، کیفیت نازل فضاهای عمومی و به روز نبودن آنها نشان می‌دهد.

به نظر می‌رسد تنها راه بیرون رفت از این چالش، رجوع به خود، یادآوردن خود، یادگرفتن از داشته‌های خود، یاددادن آموخته‌های تاریخی و بازخوانی و بازآفرینی خود در شرایط معاصر است. مسئله در آموختن اندیشیدن است و نه آموختن اندیشه‌ها. مفهومی تحت عنوان «اندیشه ایران‌شهری» که ریشه در تاریخ ایران دارد را به همین منظور می‌توان در روزگار معاصر بازآفرینی کرد و به جنبه‌های فلسفی و فرهنگی آن توأم با جنبه‌های کارکردی‌اش توجه نمود و این توجه شاید برای گذار از ناهنجاری‌های شهرمان چاره‌ساز باشد. این بحث باید به دور از تعجیل و کلیشه‌سازی از یک فکر و در فرآیند گفتگوهای متعدد و مکرر به تدریج صیقل بخورد تا راهی را به ما نشان دهد. باید گفتمان شود و با عبور از سطح گفتمان، خودش را در زندگی روزمره ما نشان دهد، اثراتش را بگذارد و ما را به سمت آینده روشنتری رهنمون کند.

حال در این میان، تجارب جهانی، روش‌های نوین و رویکردهای گوناگون معاصر به توسعه شهری مقوله‌ای است که می‌تواند در روش‌شناسی بازشناسی این وضعیت کمک کند.

کتاب گزارش شهرهای جهان؛ آخرین گزارش شهری سازمان ملل برای سال ۲۰۱۶ است که توسط برنامه اسکان بشر ملل متحد تدوین و ارائه شده است. به طور قطع تأکید بر توسعه

مهندس رضا پوروزیری
رایزن جهانی برنامه اسکان بشر سازمان ملل
(UN-Habitat)

تلاش برای تدوین این گزارش در مقیاس جهانی، و ترجمه‌ی آن به عنوان اولین زبان؛ فارسی، رویکردی ارزشمند است. گمان می‌رود نهضت ترجمه متون موضوعات توسعه‌ای و بنیادین، می‌بایست در تمامی محورها و موضوعات توسعه شهری ادامه یابد تا سرزمین کهن ایران بتواند متکی بر تجربیات جهانی، سرمایه‌های کم‌بهره ارزشمند خود را به عنوان پیشینه سکونت جهان بروز نماید.

لازم است تا از همه‌ی همکاران و دست‌اندرکاران تدوین این گزارش قدردانی نمایم. همچنین از همه دست‌اندرکاران ترجمه فارسی گزارش و انتشار آن صمیمانه قدردانی می‌کنم و امیدوارم بتوانیم در آینده تعاملات مؤثر گسترده‌ای را بین برنامه اسکان بشر ملل متحد و جمهوری اسلامی ایران به وجود آوریم.

گزارش شهرهای جهان؛ یک سند تخصصی و فنی به لحاظ توسعه شهری است. فصول آن به دقت تنظیم شده‌اند و از شمول بسیار خوبی برخوردار است. این گزارش تدوین گزارش‌های توسعه شهری، الگوی مناسبی است.

جهان امروز به تمرکز در حوزه‌ی دانش توسعه شهری نیاز دارد. اهداف توسعه پایدار، عمدتاً در شهرها محقق می‌شوند و آرمان یازده این اهداف تأکیدی بر پایداری جوامع و سکونتگاه‌های بشری دارد که می‌بایست که در بستر شهرها به عنوان موتور محرک توسعه محقق گردد.

مفهوم پایداری یک مفهوم چند بعدی است و دیسپلین‌های مختلفی را شامل می‌شود و موضوعات متعددی را می‌کاود. ساختار بنیادین توسعه شهری، بر مبنای دانش‌های گوناگون بنا شده است. به طوری که تقویت یکی ممکن است به صورت ملموس یا غیرملموس، موجب تضعیف دیگری شود. بنابراین اساس این موضوع که بنیان محتوایی توسعه پایدار شهری بر چه پایه‌ای می‌تواند باشد، یک مقوله‌ی فلسفی مرتبط به متن و هویت شهری است.

شهرها با رویکردهای مختلف در جهان، نظام‌های توسعه‌ای ویژه خود را دارند. شهرهای ایران نیز تابع این قاعده‌اند. شهرهای یک تمدن چند هزار ساله که در اقلیم‌های مختلف واقع شدند و با گونه‌شناسی‌های گوناگون ساخته شدند، تمایلات ارجحیت خود را نسبت به ابعاد گوناگون توسعه خواهند داشت. اینکه کدام عرصه بر دیگری مقدم است و کدام رویکرد در شالوده قرار می‌گیرد و محوری‌تر است، موضوع پیچیده‌ای است.

پیشگفتار
مقدمه
تشکر و قدردانی

۱	فصل اول: از هیئتات II تا هیئتات III: ۲۰ سال توسعه شهری
۳	۱-۱. در آغاز
۶	۲-۱. شهرها: یک نیروی جمع شونده
۱۰	۳-۱. حاکمیت و تأمین بودجه شهر
۱۰	حاکمیت: تمرکززدایی و دموکراسی محلی
۱۱	تمرکز زدایی پدر: بودجه کافی
۱۳	۴-۱. رشد همیشگی شهرها
۱۵	۵-۱. چالش تأمین خدمات شهری
۱۶	۶-۱. شهرها و تغییر اقلیمی
۱۸	۷-۱. نابرابری و طرد شدن
۲۱	۸-۱. صعود ناآهانی مهاجرت: خواسته
۲۳	۹-۱. افزایش نا امنی و خطرات
۲۵	۱۰-۱. نیاز به یک دستور کار جدید شهر
۲۹	فصل دوم: توسعه شهرنشینی به عنوان یک نیروی متحول ساز
۳۳	۱-۲. گذار اقتصادی پویای شهرها
۳۳	قدرت تولید در شهر
۳۴	شهرها در اقتصاد جهان
۴۵	شهرها و کارآفرینی
۳۶	شهرها و شکوفایی همه شمول
۳۶	فقر و ارتباطات روستایی-شهری
۳۸	۲-۲. فرم فضایی تکامل یافته شهر
۳۹	پیکربندی های جدید شهری
۳۹	گسترش افقی شهر، حومه‌نشینی و مناطق نیمه-شهری
۳۹	ظرفیت‌های متحول ساز فضای شهری
۴۰	۳-۲. نقش ضروری شهرها در توسعه پایدار
۴۱	جایگاهی در شهر
۴۲	انرژی در شهرها
۴۳	تاب‌آوری شهرها
۴۳	پیشبرد دستور کار شهر: چالش اصلی برای حاکمیت
۴۴	۴-۲. قدرت متحول ساز شهرهای مرتبط
۴۴	فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و توسعه پایدار شهری
۴۵	تکامل داده‌ها در شهر
۴۶	داده‌های باز
۴۶	داده‌های بزرگ
۴۷	شهرهای هوشمند
۴۹	فصل سوم: سرنوشت مسکن
۵۱	۱-۳. رویکردی قدرت بخش به برخی، اما تضعیف کننده برای بسیاری دیگر
۵۳	۲-۳. بررسی تدارکات مسکن موجود
۵۳	نیازها و تقاضا
۵۴	اهمیت مسکن در هیئتات III

۵۴	۳-۳. جریان‌ات اصلی در زمینه تأمین مسکن کافی
۵۴	سقوط مسکن به عنوان یک اولویت سیاسی، علیرغم تقاضای روزافزون
۵۴	نابرابری، تمرکز بر نملک مسکن، زمین خواری و بی‌توجهی به مسکن اجاره‌ای
۵۶	تکیه روزافزون بر بخش خصوصی
۵۶	مسکن قابل استطاعت: مفهومی گریزان
۵۷	اداره و مدیریت اراضی
۵۸	مهاجرت: نکات مثبت و منفی برای عرضه‌ی مسکن
۵۸	تغییرات اقلیمی و بلایا
۵۹	۴-۳. پایان فقر در شهر: بهبود زندگی زاغه‌نشینان
۶۱	۵-۳. پیشرفتهای انجام داده در زمینه مسکن مناسب
۶۱	چهارچوب قانونی
۶۲	تأمین بودجه‌ی مسکن قابل استطاعت
۶۳	تأمین بودجه به دست اجتماع محلی
۶۴	کمک به صنعت ساخت
۶۴	بهبود همسایگی‌های فقیر
۶۴	بهبود دسترسی به زیرساخت‌ها
۶۷	۶-۳. رویکردی جدید به مسکن در دستور کار شهری جدید
۶۷	کشورهای توسعه‌یافته و برای طیف متنوعی از کشورهای در حال گذار و توسعه
۶۸	کشورهای در حال گذار و توسعه
۷۱	● فصل چهارم: تبعیضات شهری در حال گسترش
۷۴	۱-۴. افراد مورد تبعیض و مکانهای طرد شده
۷۴	طردشدگی از فضای اجتماعی-اقتصادی
۷۸	طردشدگی از فضای جمعی اجتماعی-فرهنگی
۷۹	طردشدگی فضایی
۸۳	۲-۴. دستور کار شهری جدید: کار نیمه تمام و اشکال نوظهور طرد شدگی و حاشیه‌نشینی
۸۳	یک مفهوم تقویت‌شده از برنامه‌ریزی و طراحی شهری
۸۴	... در مقیاس‌های مناسب
۸۵	با انواع صحیحی از مشارکت
۸۷	● فصل پنجم: پایداریهای «عادلانه» محیط زیستی
۹۱	۱-۵. چالشهای کنونی محیطی در شهر
۹۱	دسترسی برابر به منابع و خدمات
۹۳	آیا خطرات محیطی و تغییرات اقلیمی قابل اداره است؟
۹۳	اداره‌ی توسعه‌ی شهرنشینی، تحول اراضی و تنوع زیستی
۹۴	پاسخ به ضرورت توقف انتشار کربن
۹۵	۲. ۵. جریان‌ات موجود در برنامه‌ریزی و مدیریت محیطی
۹۵	حاکمیت ملی، محلی و چندسطحی
۹۵	رویکردهای یکپارچه به برنامه‌ریزی محیطی
۹۶	نقش اساسی برنامه‌ریزی مشارکتی
۹۷	شهرسازی پایدار فناوری-محور
۹۷	اقدامات پیشگامانه‌ی بخش-محور در جهت محیط شهری سلامت
۹۹	۳-۵. حاکمیت و تأمین بودجه‌ی گذار به شهرهای پایدار
۹۹	اهرم مالی برای اقدامات شهری محیطی
۱۰۰	تصمیم‌گیری فراتر از تحلیل هزینه-فایده
۱۰۱	۴. ۵. گفتار پایانی و آموخته‌ها برای سیاستگذاری

۱۰۳	● فصل ششم: قوانین بازی: حاکمیت و قانونگذاری شهری
۱۰۵	۱-۶. روزگار جدید، فشارهای مضاعف
۱۰۷	۲-۶. قانون شهری و جریانات حاکمیتی
۱۰۷	قانونگذاری شهری
۱۰۹	حاکمیت
۱۱۰	۳-۶. پیشرفت نابرابر در اصلاحات تمرکززدایی
۱۱۲	۴-۶. حاکمیت محلی و قدرت
۱۱۳	۵-۶. ضروریات قانونی توسعه شهری
۱۱۴	چهارچوب‌های بین دولتی
۱۱۵	حاکمیت کلانشهری
۱۱۵	اصلاحات مالیه عمومی
۱۱۶	قانونگذاری در نظام‌های مقرراتی چندگانه
۱۱۷	۶-۶. حاکمیت و قانون برای یک دستورکار جدید
۱۱۸	راهبرد و برنامه‌ریزی بلندمدت
۱۲۰	نوآوری در ارائه خدمات
۱۲۰	حمایت و اقدام فعال
۱۲۱	مکانیزم‌های یادگیری اجتماعی
۱۲۱	نظارت و ارزیابی

۱۲۳	● فصل هفتم: شهری که برنامه می‌ریزد: بازسازي برنامه‌ریزی شهری
۱۲۷	۱-۷. برنامه مرده است؛ زنده یاد برنامه‌ریزان: اطلاع جامع چشم‌انداز جمعی
۱۳۰	۲-۷. اراضی شهری: تحول هسته‌ی برنامه‌ریزی برای حرکت به سمت دستگاه‌های جدید درباره شهر بهتر
۱۳۴	۳-۷. جامعیت و چالش‌های توسعه شهرنشینی در قرن ۲۱م
۱۳۴	مسکن غیررسمی
۱۳۵	توسعه اقتصادی
۱۳۶	زیرساخت
۱۳۶	پایداری محیطی
۱۳۷	ساز و کار تحولات جمعیتی
۱۳۸	۴-۷. یکپارچگی قضایی: برنامه ریزی در مقیاس‌های جغرافیایی مختلف، و مرزهای سیاسی
۱۳۸	۵-۷. تغییرات منطقه‌ای
۱۴۰	۶-۷. ظرفیت برنامه‌ریزی
۱۴۱	۷-۷. برنامه‌ریزی شهری و دستورکار شهری جدید

۱۴۵	● فصل هشتم: ساز و کار دگرگون شونده‌ی اقتصادهای شهری
۱۴۷	۱-۸. اقتصادهای شهری، شکوفایی و رقابت پذیری
۱۴۸	۲-۸. رشد اقتصادی شهری و جغرافیای جدید اقتصادی
۱۵۰	۳-۸. توسعه شهری: یک تحول اقتصادی
۱۵۱	۴-۸. ساز و کارهای اقتصاد شهری
۱۵۱	رشد جهانی اقتصاد
۱۵۲	سیاست اقتصادی و جهانی شدن
۱۵۲	صرفه جویی ناشی از تجمع
۱۵۳	تحول فنی
۱۵۳	زنجیره‌های جهانی تأمین
۱۵۴	خوشه‌های صنعتی
۱۵۴	تهیه‌ی زیرساخت
۱۵۴	بازارهای زمین و املاک
۱۵۵	تغییرات اقلیمی
۱۵۵	جمعیت سالخورده و اقتصادهای شهری
۱۵۵	فقرو نابرابری فزاینده و شبکه‌های امنیت اجتماعی

۱۵۶	۵-۸. عملکرد نظام‌های اقتصادی شهری
۱۵۶	سیاست‌های ملی برای شهر
۱۵۷	تأمین بودجه و نگهداری از زیرساخت‌های شهری
۱۵۸	نظام‌های شهری
۱۵۹	۶-۸. حاکمیت شهر
۱۵۹	حاکمیت‌های شهری به عنوان تسهیل‌کنندگان
۱۶۰	ساختارهای حاکمیت شهر
۱۶۰	حاکمیت شهری همکارانه
۱۶۰	۷-۸. یک دستور کار اقتصاد شهری برای شهرها در قرن ۲۱

● فصل نهم: اصول یک دستور کار شهری جدید

۱۶۸	۱-۹. چهارچوبی تحلیلی برای انتقال شهری و تنوع نتایج
۱۶۹	۲-۹. عوامل پویایی شهر: عدم تعادل‌ها
۱۶۹	جغرافیا
۱۶۹	اکولوژی‌ها
۱۶۹	اقتصاد
۱۷۰	فرهنگ
۱۷۰	نهاده‌ها
۱۷۱	فناوری‌ها
۱۷۲	۳-۹. تعریف اصول راهنمای دستور کار شهری جدید
۱۷۳	۴-۹. چالش‌های شهری منطقه‌ای و دستور کار شهری جدید
۱۷۴	کشورهای توسعه‌یافته: فرصت‌ها و چالش‌های شهری
۱۷۵	کشورهای در حال توسعه: فرصت‌ها و چالش‌های شهری
۱۷۶	کشورهای در حال توسعه: مشاهداتی متفاوت از دیدگاه منطقه‌ای

● فصل دهم: دستور کار شهری جدید

۱۸۳	۱-۱۰. اجزای یک دستور کار شهری جدید
۱۸۴	۲-۱۰. اصول کلیدی دستور کار شهری جدید
۱۸۵	۳-۱۰. اجزای دستور کار شهری جدید
۱۸۵	تصویب و اجرای سیاست‌های ملی برای شهر
۱۸۷	قوانین و مقررات: تقویت قانونگذاری و نظام‌های حاکمیتی شهری
۱۸۸	تجدید نیرو در آمایش سرزمین و طراحی شهری
۱۹۱	امور مالی شهری: کنترل اقتصاد شهر و ایجاد فرصت‌های شغلی
۱۹۳	۴-۱۰. اهرم‌های دستور کار شهری جدید
۱۹۳	بسط شهری مبنی بر برنامه‌ریزی
۱۹۴	میان‌افزایی شهری مبنی بر برنامه‌ریزی
۱۹۵	تجمیع اراضی
۱۹۶	برنامه‌ریزی و مقررات فضای عمومی
۱۹۶	تغییر موقعیت مسکن به مرکز دستور کار شهری جدید
۱۹۷	گسترش دسترسی به خدمات پایه
۱۹۸	یک چهارچوب جهانی نظارت برای دستور کار شهری جدید

پیوست آماری

منابع